

บทความพินิจวิชาการ

เชื้อไวรัสอีโบลา

นพ.สัจจพล พงษ์ภมร
งานอาชีวเวชศาสตร์ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

การระบาดของ Ebola ในอดีตเริ่มครั้งแรกเมื่อปี 1976⁽¹⁾ การระบาดจะอยู่ในพื้นที่ของทวีป Africa ทั้งหมด ยังไม่เคยมีการระบาดไปยังทวีปอื่นแต่ละครั้งระยะเวลาของการระบาดไม่กี่เดือนมีคนติดเชื้อเป็นจำนวนน้อย นับตั้งแต่มีการระบาดครั้งแรก ประเทศที่เคยมีการระบาดของ Eboara มีดังนี้⁽²⁾

ปีที่ระบาด	ประเทศ	Virus subtype	จำนวนป่วย	เสียชีวิต	อัตราป่วยตาย
1976	Sudan	Ebola-Sudan	284	151	53%
1976	Zaire (DRC)	Ebola-Zaire	318	280	88%
1977	Aaire (DRC)	Ebola-Zaire	1	1	100%
1979	Sudan	Ebola-Sudan	34	22	65%
1994	Gabon	Ebola-Zaire	52	31	60%
1994	Cote d'Ivoire	Ebola-Cote d'Ivoire	1	0	0%
1995	Liberia	Ebola-Cote d'Ivoire	1	0	0%
1995	Democratic Republic of Congo (formerly Zaire)	Ebola-Zaire	315	250	81%
1996 (Jan-April)	Gabon	Ebola-Zaire	37	21	57%
1996-1997 (July-Jan)	Gabon	Ebola-Aaire	60	45	74%
1996	South Africa	Ebola-Zaire	1	1	100%
2000-2001	Uganda	Ebola-Sudan	425	224	53%
2001-2002 (Oct 2001-March 2002)	Gabon	Ebola-Zaire	65	53	82%
2001-2002 (Oct 2001-March 2002)	Reupblic of Congo	Ebola-Zaire	59	44	75%
2002-2003 (Dec 2002-April 2003)	Republic of Congo	Ebola-Zaire	143	128	89%
2003 (Nov-Dec)	Republic of Congo	Ebola-Zaire	35	29	83%
2004	Sudan	Ebola-Sudan	17	7	41%
2004	Sudan		20	5	25%
2005 (25 April to 16 June)	Republic of Congo		12	9	75%
Total			1880	1301	

สถานการณ์ปัจจุบันที่เริ่มมีการระบาดของโรค ในปี 2014 กระจายไปตามประเทศ ดังนี้

- Guinea
- Liberia
- Sierra Leone
- Nigeria (มีการระบาดตามมาทีหลัง)

รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola) จากองค์การอนามัยโลก (WHO) พบในประเทศที่มีการระบาดในวงกว้าง จำนวน 3 ประเทศ ได้แก่ กินี ไบเรีย และเซียร์ราลีโอน⁽³⁾ รวมทั้งสิ้น 3,944 ราย เสียชีวิต 2,097 ราย (9/9/2014)

อาการแสดง

1. ไข้
(สูงมากกว่า 38.6 °C หรือ 101.5 °F)
2. ปวดศีรษะรุนแรง
3. ปวดกล้ามเนื้อ
4. ท้องเสีย
5. อาเจียน
6. ปวดท้อง (กระเพาะอาหาร)

อาการจะปรากฏ 2-21 วัน หลังจากมีการรับสัมผัส ebora virus ส่วนมากจะอยู่ที่ 8-10 วัน⁽⁴⁾

การติดต่อ

ปัจจุบันยังไม่ทราบแหล่งที่มาของโรคที่ชัดเจนว่าต้นกำเนิดมาจากไหน ทราบเพียงว่าเชื้อ Ebora ติดมาจากสัตว์แล้วแพร่กระจายเชื้อมาสู่คน เมื่อมีการติดเชื้อมาที่คนแล้วสามารถแพร่กระจายไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้จากการสัมผัสโดยตรง ซึ่งเชื้อ Ebora จะเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านแผลที่ผิวหนัง

ผู้ติดเชื้อสามารถแพร่กระจายเชื้อได้ทางสารคัดหลั่ง (ปัสสาวะ, น้ำลาย, อูจจาระ, อาเจียน, น้ำสุจิ) อุปกรณ์ต่างๆ เช่น เข็มฉีดยาสามารถเป็นแหล่งกระจายเชื้อได้ บุคลากรทางการแพทย์มีโอกาสในการติดเชื้อมากกว่าคนทั่วไป เพราะต้องมีการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ดังนั้นควรมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ ถ้าต้องมีการสัมผัสผู้ป่วยควรมีอุปกรณ์ป้องกัน เช่น เสื้อคลุม หน้ากาก ถุงมือ อย่างเคร่งครัด

ถ้าต้องเดินทางเข้าไปในพื้นที่เสี่ยง ควรปฏิบัติตัวดังนี้

- หลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่งของคนไข้ และให้สุขอนามัยที่ดีทั้งกับตนเองและผู้ป่วย
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสผู้เสียชีวิต หรือการฝังศพ โดยที่ไม่มีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสค้างคาว หรือสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค รวมถึงมูลสัตว์ อาหารที่เหลือจากการกินของสัตว์เหล่านั้น.
- หลีกเลี่ยงการเข้าไปรักษาร่วมกับโรงพยาบาลที่มีผู้ป่วย ebora อยู่
- หลังจากกลับจากประเทศกลุ่มเสี่ยง ควรมีการเฝ้าระวังโรคต่อเนื่องอย่างน้อย 21 วันถ้ามีอาการผิดปกติควรปรึกษาแพทย์ทันที.

การวินิจฉัย

การวินิจฉัยโรค Ebola Hemorrhagic Fever ในช่วงแรกของการติดเชื้อเป็นเรื่องยาก เนื่องจากอาการไม่เฉพาะ ส่วนมากมีแค่อาการ ตาแดง ผื่น ขึ้นตามตัว ที่มารักษา คือจะมีอาการมากแล้วและ

ไม่สามารถรักษาได้ ต้องวินิจฉัยแยกโรคดังต่อไปนี้ร่วมด้วย คือ มาลาเรีย ไทฟอยด์ ไข้รากสาด อหิวาตกโรค โรคฉี่หนู ส่าไข้ ไข้รากสาดใหญ่ ไข้สมองอักเสบ ตับอักเสบ ไข้เลือดออก⁽⁵⁾.

การส่งตรวจเฉพาะในห้องปฏิบัติการ

Timeline of Infection	Diagnostic tests available
Within a few days after symptoms begin	- Antigen-capture enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) testing - IgMELISA - Polymerase chain reaction (PCR) - Virus isolation
Later in disease course or after recovery	- IgM and IgG antibodies
Retrospectively in deceased patients	- Immunohistochemistry testing - PCR - Virus isolation

การรักษา

ไม่มีการรักษาเฉพาะ ทั้งยาและวัคซีน ถ้าได้รับเชื้อแล้วโอกาสเสียชีวิตประมาณ 60-90%⁽⁵⁾ การรักษาให้รักษาตามอาการที่ปรากฏ ให้สารน้ำ คุมระดับเกลือแร่ในร่างกายให้คงที่ รักษาระดับความดันในร่างกายและออกซิเจนให้อยู่ในภาวะปกติ รักษาภาวะติดเชื้อแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้ามาตรวจตั้งแต่สงสัยว่าได้รับเชื้อจะมีโอกาสรักษาหายมากกว่า

การป้องกัน

ปัจจุบันยังไม่มี vaccine ที่ใช้ในการป้องกันโรคนี้ แต่มีหลายประเทศกำลังพัฒนา vaccine อยู่ เมื่อมีคนไข้ที่ได้รับเชื้อเข้ามารักษาที่โรงพยาบาล จะต้องมีความเข้มงวดในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ โดยบุคลากรทางการแพทย์ต้องมีความเข้าใจ และให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ควรใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เช่น หน้ากาก ถุงมือ เสื้อกาวน์ ใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สะอาด ผ่านการฆ่าเชื้อ และให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก.

บรรณานุกรม

1. Ebola Virus Disease. (วันที่ค้นข้อมูล 30 ก.ค. 2557): แหล่งข้อมูล URL:<http://www.nhs.uk/conditions/ebola-virus/Pages/Ebola-virus.aspx>
2. Ebola-Marburg viral Disease: Control of Communicable Disease Manual, 18th Edition;page 198-9. (วันที่ค้นข้อมูล 30 ก.ค. 2557): แหล่งข้อมูล URL:<http://www.boe.moph.go.th/fact/Ebola.htm>
3. Ebola Virus Disease. (วันที่ค้นข้อมูล 30 ก.ค. 2557): แหล่งข้อมูล URL:<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs103/en/>
4. Ebola Hemorrhagic Fever. (วันที่ค้นข้อมูล 30 ก.ค. 2557): แหล่งข้อมูล URL:<http://www.cdc.gov/vhf/ebola/symptoms/index.html>
5. กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค, สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่. โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (วันที่ค้นข้อมูล 30 ก.ค. 2557): แหล่งข้อมูล URL:http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/news.php?items=1697